

משרד המורשת

יד יצחק בן-צבי

יד יצחק בן-צבי

אכא חפץ

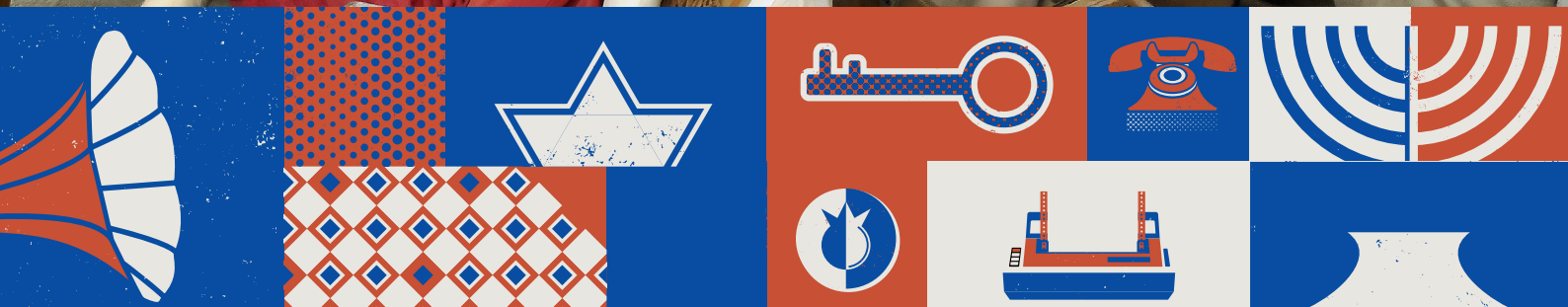
אוספי מורשת בישראל

בתי אוסף בצוק העתים

שימור אוספי מורשת במצב מלחמה חשוון תשפ"ד, נובמבר 2023

תצוגה בבית אוסף מעלה החמישה, צילום: ארץ חפץ

שמירה, גיבוי והצלה

של נכסי מורשת ניידים בעת חירום

הקדמה

בעשורים האחרונים הייתה תופעת הרס המורשת התרבותית וההיסטורית למרכיב משמעותי בלחימה. המורשת וסמליה היו ליעד לתקיפה ממשית: לעיתים באקראי עקב זליגת החזית לעורף ולאוכלוסיה האזרחית ולעיתים כיעד ממשי ומכוון.

בימים אלה, כאשר מדרום נפתחה הרעה ובצפון תקריות ודריכות, כולנו נאלצים לזנוח את טיפוח האוספים ואירוח מבקרים ולעסוק בשמירה על נפשותינו ונפשות היקרים לנו. יש מי שנאלצו לעקור מבתיהם בהשאירם גם את מפעל חייהם מאחור, אפוף בחוסר וודאות. בעת שכזאת השמירה על חיי אדם עומדת בראש סדר העדיפויות.

ואולם, דווקא בימים אלה כדאי לזכור את חשיבות תפקידנו, לא כנושאי נוסטלגיה מתקתקה הנדחקת אל השוליים בעיתות מצוקה וכאב, אלא כמי שאמונים על מרכיב חיוני ברוחה של החברה, הרוח המניעה את הספינה. מן הראוי לשוב לדברי ברל כצנלסון שנכתבו בעניין ציון יום ט' באב. קטע מהטקסט מתנוסס על קיר התצוגה בבית האוסף 'מורשת צאן ברזל' בצאלים, ביוזמת חברנו בעז קרצ'מר:

שני כוחות ניתנו לנו: זיכרון ושכחה. אי אפשר לנו בלעדי שניהם. אילו לא היה לעולם אלא זיכרון, מה היה גורלנו? היינו כורעים תחת משא הזכרונות. היינו נעשים עבדים לזכרוננו, לאבות־אבותינו. קלסטר־פנינו לא היה אז אלא העתק של דורות עברו. ואילו היתה השכחה משתלטת בנו כליל – כלום היה עוד מקום לתרבות, למדע, להכרה עצמית, לחיי נפש? השמרנות האפלה רוצה ליטול מאתנו את כוח השכחה, והפסידו־מהפכניות רואה בכל זכירת עבר את "האויב". אך לולא נשתמרו בזכרון האנושות דברים יקרי־ערך, מגמות נעלות, זכר תקופות פריחה ומאמצי חירות וגבורה, לא היתה אפשרות כל תנועה מהפכנית; היינו נמקים בדלותנו ובבערותנו, עבדי עולם.

[...]

דור מחדש ויוצר איננו זורק אל גל האשפה את ירושת הדורות. הוא בוחן ובודק, מרחיק ומקרב. ויש שהוא נאחז במסורת הקיימת ומוסיף עליה, ויש שהוא יורד לגלי גרוטאות, חושף נשכחות, ממרק אותן מחלודתן, מחזיר לתחייה מסורת קדומה, שיש בה להזין את נפש הדור המחדש. אם יש בחיי העם משהו קדום מאוד ועמוק מאוד, יש בו כדי לחנך את האדם ולחסן אותו לקראת הבאות [...].

"מקורות לא אכזב" 1934, מתוך: כתבי ב. כצנלסון, כרך ו', תש"ז, עמ' 389.

בהסתמכות על עמיתינו בארגון הישראלי לשימור נכסי תרבות (איגוד המשמרים), ודוחות מהשנים 2006–2011 של מחלקת המוזיאונים וכמו כן פרסומים שונים של 'איקו"ם (איגוד המוזיאונים), הכין צוות 'ארץ חפץ' של יד בן־צבי הנחיות והמלצות המותאמות לבתי האוסף הפזורים בכל רחבי הארץ. אנו מקווים שבעזרת ההנחיות ומרכז הייעוץ והתמיכה שעומד לרשותכם נוכל לפעול יחד להגנה על נכסי המורשת הישראלית.

הישמרו לנפשותיכם ונשוב בשלום ובמהרה לשגרת חיינו, פנינו אל 'ארץ חפץ'!

1. ניהול האוסף והנגשתו בעת חירום

מסמך זה מותאם לבתי האוסף, למוזיאונים הלא מוכרים (ע"פ חוק המוזיאונים) ולאוספים פרטיים – מגוון של אוספי נכסי מורשת מסוגים שונים ומחומרים מגוונים – הפזורים בכל רחבי הארץ.

בין בתי האוסף יש כאלה העובדים כבר בתוכנת האשמו"ר ובקיאים בה, אך אנו נסייע גם למי שיחפצו להיעזר בתוכנה ולהצטרף לקהילת 'ארץ חפץ'. אנו מתייחסים במסמך לשלוש קטגוריות על פי הסטאטוס של בית האוסף ובעיות החירום הנובעות, בשעה זו, בעיקר ממיקומו:

א. בתי אוסף באזורים שתושביהם פונו ויש חוסר ודאות לגבי מצבם, סכנת הזנחה, ביזה או שריפה (לדוגמה: בארי, חניתה, צאלים, יד מרדכי);

ב. אזורים וישובים הנמצאים במעגל השני של החזית ועדיין יש להם זמן להכנות ולהתארגנות להגנת האוסף (לדוגמה: אוצרות בחומה, מוזיאון יהדות קוצ'ין בנבטים והבית האדום בקבוצת יבנה);

ג. בתי אוסף שבהם נמשכת שגרת מלחמה אך מצויים בסכנת פגיעה מטילים (מרבית בתי האוסף).

אנו מציעים לנקוט את כל הפעולות האפשריות, כולל תיעודף והכנת ארכיון תיעוד מרחוק בעזרת האשמו"ר. בתי אוסף בקטגוריה (ב) ו(ג) יכולים לנצל את זמנם להכנות, יצירת ארכיון האוסף ותיעודו וכמובן הגנה על הפריטים ומיגונם באמצעים העומדים לרשותם.

צוות ארץ חפץ והמחלקה להיסטוריה חזותית, אוצרות ותיעוד ביד בן צבי יעמוד לרשותכם. פתחנו קבוצת ווטסאפ שאנו מזמינות אתכם ואתכן, אנשי בתי האוסף, להצטרף אליה באמצעות פנייה אלינו לדוא"ל eretz@ybz.org.il – התמיכה תינתן לכם גם אם טרם הצטרפתם למיזם ארץ חפץ.

2. ארץ חפץ ברחבי הארץ: פעולות מעשיות

א. בימים הקרובים נהיה עמכם בקשר לתיאום משלחות סיוע שיגיעו מצוידות לארגון ולאריזה כחלק מפעילות השימור המונע.

ב. במקביל נעבוד יחד בתוך מערכת האשמו"ר ליצירת רשימת תיעודף של המוצגים בעלי הערך והקריטריונים לקביעתם. מידע זה ישמש למיגון והצלה גם אם אתם רחוקים מבית האוסף.

ג. בניית ארכיון אוסף – ריכוז במאגר ארץ חפץ של כל המידע לארגון בתי האוסף הסגורים מחדש, לשחזורם ולהנגשתם. במסגרת זו נערוך תיעוד צילומי, ראיונות וצילומי וידיאו ב-360° כדי שנוכל להעלות תערוכות מקוונות לבתי האוסף. בחלק זה תוכלו להמשיך לצבור מידע על האוסף ולרשום אותו במערכות שיתוף הציבור שלנו.

תכנית מענה לעיתות חירום בבתי אוסף

מטרת מסמך זה, שנכתב בשבועות הראשונים של הלחימה, היא לרכז את כל הצעדים שיש לנקוט כדי לתת מענה הולם למצבי החירום המגוונים לפני התרחשותם, בעת ההתרחשות ובעיקר להכין את כל המידע והאמצעים הדרושים למניעת נזק משני או מצטבר.

שימוש בתכנית המענה לחירום ייעשה כאשר יש התראה על היתכנות מצב חירום, או כאשר מתרחש מצב חירום. תפקידה של התכנית הוא לכוון את הפעולות המיידיות והקריטיות שיש לבצע, עד לשלב הכנת תכנית שיקום שבה יתמקד העיסוק בהצלת פריטים ונכסי מורשת התרבות ושחזור בתי האוסף או החזרתם לפעילות.

1. "כולם היו בני": כיצד מתעדפים?

מטרת התיעודף היא להעריך מהם מרכיבי התצוגה או המוצגים החשובים ביותר בבית האוסף (כולל אזורי חוץ ומחסנים). פריטים אלו יארזו ויפוננו בעת חירום, במידת האפשר לפני התרחשות מקרה החירום, או יהיו הראשונים להצלה מיד עם התרחשות מצב החירום. לרשות ארץ חפץ יעמוד מרחב מוגן שלאחר המיון והתיעודף החפצים יפוננו אליו לפי הצורך והאפשרות. לכן יש לקבל החלטה מהם האלמנטים או הפריטים בעלי החשיבות הגבוהה ביותר באמצעות שימוש בשדה תיעודף החפץ במערכת האשמו"ר.

קבלת החלטה בנוגע לתיעודף אינה פשוטה, אך היא מחויבת המציאות. מידת החשיבות יכולה להיקבע בהתאם לערכי הקהילה, לאזור, לערכים חברתיים, היסטוריים, חומריים או קנייניים. ההחלטה צריכה להתקבל מתוך שיקול דעת מקצועי ולא רגשי. צוות ארץ חפץ עומד לרשותכם לכל צורך בהתייעצויות בנוגע לתיעודף. אנו נקיים מפגשים אישיים או בזום להבהרת ההיבטים השונים.

רשימות התיעודף יוכנו באמצעות סימון הפריטים המועדפים באשמו"ר (הדרכה תבוא להלן) וייצאו טבלה שתשמש במקרים שבהם קיימת התראה על התרחשות מצב חירום, ויש די זמן להגן על הפריטים. נוסף על כך, הרשימות יבואו לידי שימוש גם בשלבי המענה והשיקום הראשוני, למתן מענה ראשוני לפריטים שבראש הרשימה.

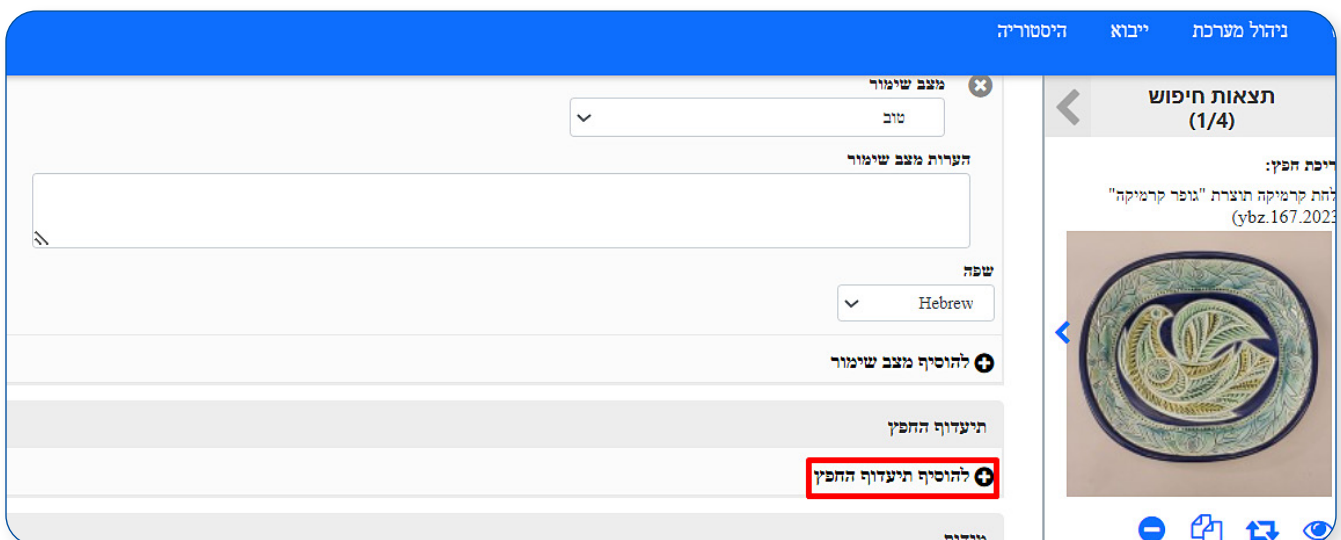
הערה: בתי אוסף שאינם משתמשים במערכת האשמו"ר יכינו את רשימת התיעודף ידנית. לשם כך יש להכין טבלה המפרטת את המידע שלהלן ולדלג על הוראות השימוש באשמו"ר המופיעות בסעיף 1.ב.

1.A. יש להכין רשימת תיעודף לכל האוסף לפרטיו. רשימת התיעודף תכלול מידע על אודות כל מרכיב או פריט:

- מספר מזהה, תצלום, כותרת, תיאור קצר, מיקום, מידות.
 - אופן התלייה של מסגרות או חפצים על הקיר, מידוף, אופן נעילת ארונות תצוגה ומיקום מפתחות, סוג אביזרי אבטוח לחפצים.
 - יש לעדכן את הרשימה במקרה של תזוזות, רכישות, תרומות או שינויים.
 - יש לכתוב רשימות תיעודף נפרדות לפי אזורים בבית האוסף ולפי סוגי חומרים. הרשימות לפי אזורים יוכלו לסייע כאשר אירוע חירום מתרחש באזור מסוים בבית האוסף.
 - הרשימות לפי חומרים יסייעו במקרים של חומרים רגישים המועדים לפגיעה. לדוגמה, כאשר נשקפת סכנת הצפה או שריפה, יש להציל קודם כל חפצים מרשימת הטקסטיל, הנייר והעץ ואחר כך את החפצים מרשימות המתכת והקרמיקה.
- יש להדפיס ולשמור את טופס התיעודף בכמה העתקים אצל מספר אנשים מצומצם כגון מנהל וקב"ט הישוב. יש לזכור שהנושא רגיש מבחינת אבטחה וגנבה. הפצת המסמך נתונה לשיקול דעת מנהלי בית האוסף.
- יש לעדכן רשימות של השאלות ושאלות, אם קיימות.

1.B. סימון תיעודף במערכת האשמו"ר

- לאחר ששקלתם את כל השיקולים והחלטתם מהם הפריטים שיש להגן עליהם ולהצילם, הן מפאת ערכם ההיסטורי והלאומי, הן מפאת פגיעותם (חומר, בלאי, רגישות ספציפית וכיוצא בזה), יש לסמן את הפריטים הנבחרים במערכת האשמו"ר שתעמוד לרשותכם בכל עת ומכל מקום.
- 1.B.1. היכנסו לפריט הנבחר וסמנו אותו בשדה "תיעודף החפץ" (מופיע אחרי שדה מצב שימור החפץ).
- 2.B.1. יש לפתוח את השדה ולבחור את האפשרות "פריט זה הוא מ־20 החשובים באוסף". בפועל אינכם מוגבלים במספר הפריטים שאפשר לסמן.
- 3.B.1. לאחר סימון כל הפריטים הרצויים יש להכין רשימה מסודרת על ידי עריכת חיפוש מתקדם על שדה התיעודף. התוצאות מאפשרות הכנת רשימה מסודרת שבה יופיעו גם המיקומים של הפריטים כפי שהוזנו באשמו"ר.

מצב שימור ✕

טוב

הערות מצב שימור

שפה

Hebrew

להוסיף מצב שימור +

תיעדוף החפץ

פריט זה הוא מ 20 החשובים באוסף

לא נבחר ✕

אוצר לאומי

להוסיף תיעדוף החפץ +

מידות

תצאות חיפוש (1/4)

עריכת חפץ:

צלחת קרמיקה תוצרת "גופר קרמיקה"
(ybz.167.2023)

נוצר
2 חודשים, 15 ימים לפני על-ידי הגית שורק

חיפוש
ניהול מערכת
ייבוא
היסטוריה

ניקוי רכיבים

אתה יכול לגרור ולשחרר את יישומונים במדורים שמאלה או ימינה לפי הסדר שאתה רוצה שהם יופיעו. המידע בכל יישומון, לחץ על < i > " אני " < / > הלחצן בפינה הימנית העליונה של הרכיב. כדי להסיר את הווידג'ט מלוח המחוונים שלך לחץ ונית העליונה של הרכיב. לחץ על כפתור ה " לוח מחוונים מנקים " כדי להסיר את כל יישומונים מלוח המחוונים שלך. כשתסיימו עריכת לוח הלחצן " בוצע " לעיל.

מספרים

ישנם **1 3108** object lots, **0** objects יישות, **0** occurrences, **2** places, **13642** object representations | **17** collections

כדי למקם את הרכיב יש לגרור אותו לעמודה

בסיסי
חיפוש המתקדם
העלו מהמחשב

- ← פריטים
- ← יישויות
- ← מקומות
- ← אוספים
- ← מקומות אחסון

בשלב זה בחרו בחיפוש מורחב:

חיפוש מורחב

מספר חפץ קודם מזהה מספר מזהה

שם החפץ (חופשי) שם

תואר כותרת

חיפוש פריטים היסטוריה: bject_rating:221

חיפוש שמורים: -

חיפוש לפי קבוצה: מוצג בתצוגת הקו

CURRENT SORT: Relevance

עריכה קבוצתית

בשדה תיעודף החפץ בחרו "פריט זה הוא מ-20 החשובים באוסף":

תיעודף החפץ

פריט זה

פריט זה הוא מ-20 החשובים באוסף

חיפוש

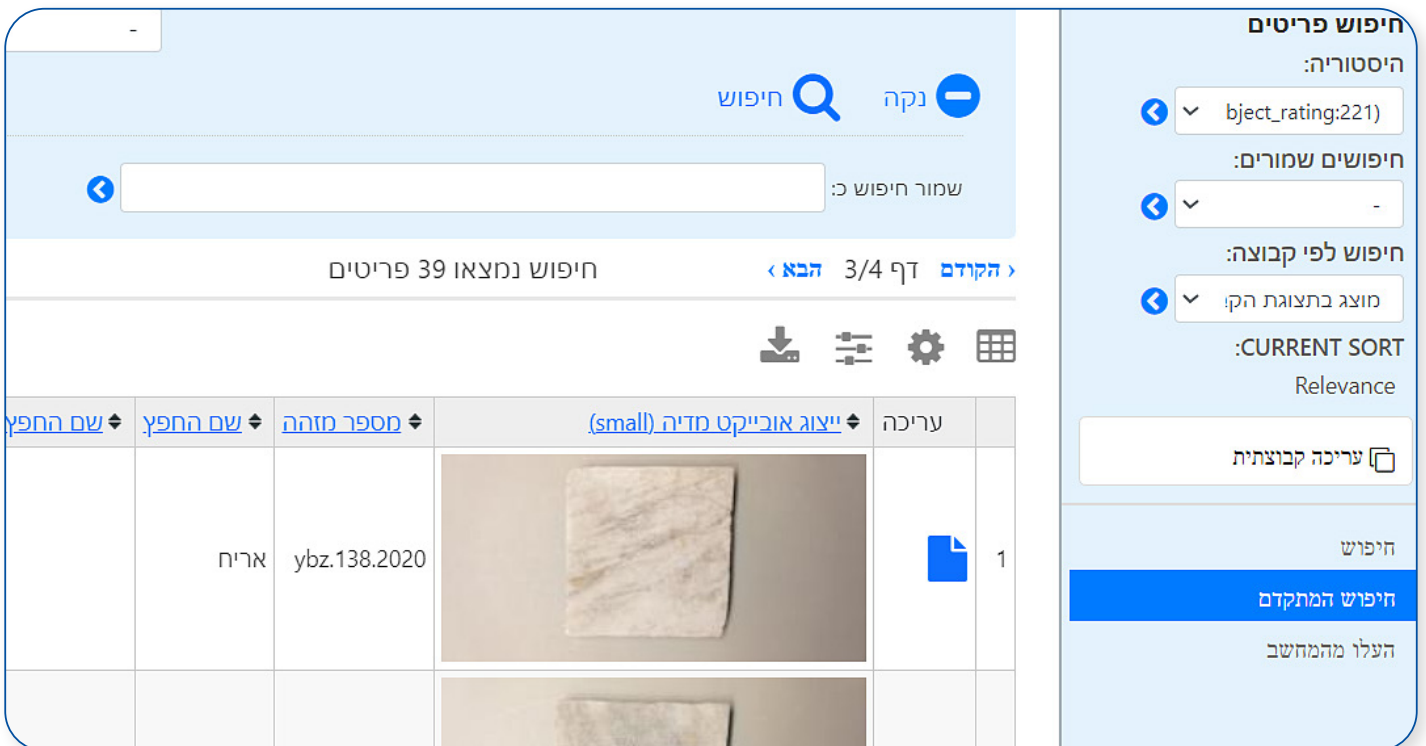
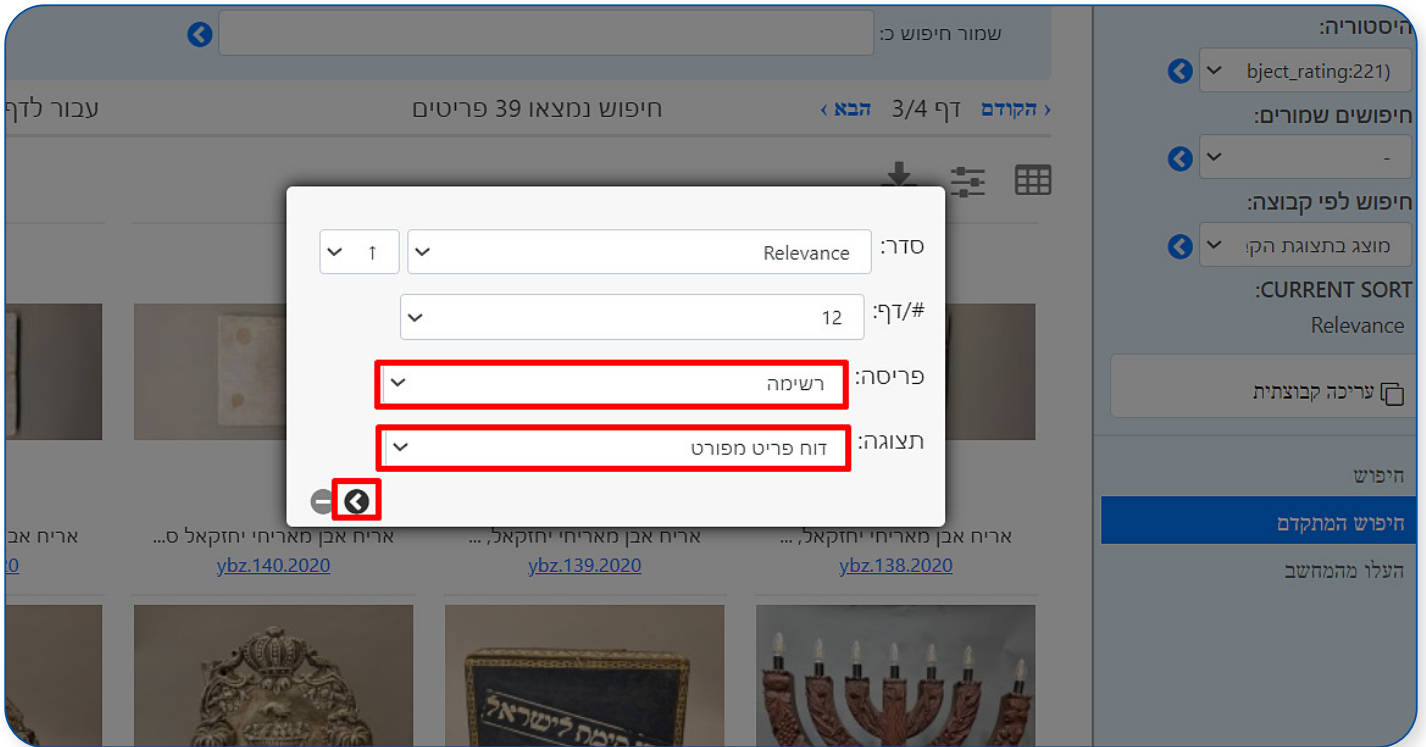
נקה

עם קבלת תוצאות החיפוש הכוללות את הפריטים שהוצבו בראש סדר העדיפויות, הקישו על אייקון ההגדרות:

The screenshot shows a search results page. At the top, there is a search bar with a back arrow and a text input field labeled "שם חפוש כ:". Below the search bar, there are navigation elements: "עבור לדף:" followed by a dropdown menu, "חיפוש נמצאו 39 פריטים", and "הקודם > דף 3/4 < הבא". To the right of these elements are icons for download, list view, settings (highlighted with a red box), and grid view. The main content area displays a grid of four items, each with a thumbnail image and a caption: "אריח אבן מאריחי ybz.141.2020", "אריח אבן מאריחי יחזקאל ס... ybz.140.2020", "אריח אבן מאריחי יחזקאל, ... ybz.139.2020", and "אריח אבן מאריחי יחזקאל, ... ybz.138.2020". On the right side, there is a sidebar titled "חיפוש פריטים" with various filters and settings, including "היסטוריה:", "bjeect_rating:221", "חיפוש שמונים:", "חיפוש לפי קבוצה:", "מוצג בתצוגת הק:", "CURRENT SORT: Relevance", and "עריכה קבוצתית".

This screenshot is identical to the one above, showing the same search results and sidebar. The key difference is that the settings icon (a gear) in the top navigation bar is highlighted with a red square, indicating that the user is about to access the settings menu.

בתפריט "פריסה" בחרו באפשרות "רשימה", ובתפריט "תצוגה" בחרו באפשרות "דוח פריט מפורט".

לחצו על סמליל הורדת המידע:

The screenshot shows a search results page with a table of items. The table has columns for 'שם החפץ' (Item Name), 'מספר מזהה' (ID Number), 'עריכה' (Edit), and 'ייצוג אוכייקט מדיה (small)' (Media Object Representation). A red box highlights a download icon in the top right of the table area.

שם החפץ	מספר מזהה	עריכה	ייצוג אוכייקט מדיה (small)
אריח	ybz.138.2020	1	

בתפריט "הורד תוצאות כ:" בחרו באפשרות "גיליון אלקטרוני עם סמלים מדיה (xlsx)":

The screenshot shows a dropdown menu for 'הורד תוצאות כ:' (Download results as:). The option 'גיליון אלקטרוני עם סמלים מדיה (XLSX)' is highlighted with a red box.

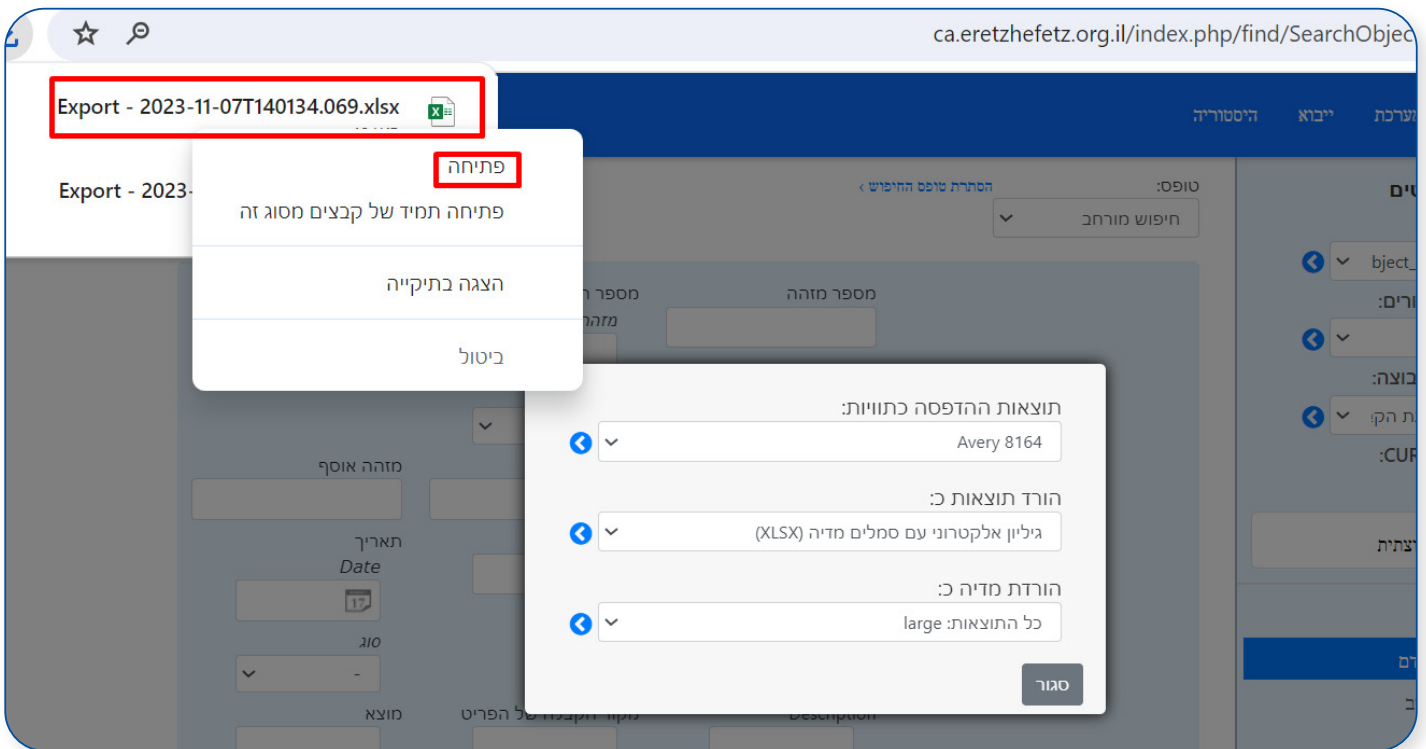
תוצאות ההדפסה כתוויות: Avery 8164

הורד תוצאות כ: גיליון אלקטרוני עם סמלים מדיה (XLSX)

הורדת מדיה כ: כל התוצאות: large

סגור

הקובץ יימצא בתיקיית ההורדות.

A	B	C	D	E	F
ייצוג אובייקט מדיה	מספר מזהה	שם החפץ	שם החפץ (חופשי)	כותרות הפריט	תאריך
	ybz.104.2020	פסל		פסל ראש בדמותה של שרה לישנסקי שפוסל על ידי בתיה לישנסקי	תאריך יצירה; 1 March 2020
	ybz.108.2020	אריח		אריח אבן מאריחי יחזקאל, ספר יחזקאל, פרק ט"ז פסוק 28 עד פרק ט"ז פסוק 41	תאריך קבלה;

כדי לשמור את המסמך במחשב שלכם צרו שם למסמך שיכלול את אותיות בית האוסף ותאריך ההפקה ויראה בדיוק כך: Export_YBZ_30102023. זה הקובץ אותו עליכם להדפיס ואיתו לעבוד במלאכת האריזה.

למסמך זה יש להוסיף טור המפרט כיצד מונח הפריט במקומו – תלוי, נעול בוטרינה, מעוגן למדף וכן הלאה, ולפרט כיצד יש להסירו ממקומו, ובכלל זאת מיקומם של מפתחות נחוצים וכדומה.

2. גיבוי מחשב

יש לוודא שכל הקבצים מגובים בענן וכי יש אליהם גישה גם מרחוק. חומרים השמורים על מחשב מקומי בבית האוסף יש להעתיק לכונן חיצוני.

3. ארכיון בית האוסף

במערכות הגיבוי של ארץ חפץ בדרייב קיימת (או שתיפתח) תיקיית גיבוי לכל בית אוסף. בתיקות יישמרו קבצי תמונות, תוכניות, וכל מסמך רלוונטי.

- יש להכין ולשמור קבצי תוכניות אדריכליות או מפות של בית האוסף וסביבתו.
- יש לוודא שכל תוכניות מיפוי האוסף שנעשו כהכנה למשלחות ארץ חפץ קיימות בדרייב. אם תוכניות אלו אינן בנמצא, יש לצרף לתוכניות האדריכליות קבצי תצלומים של האוסף ומיקום הפריטים באזורים השונים בבית האוסף.
- צוות ארץ חפץ ינחה כיצד לצלם תצלומי גיבוי רבים ככל האפשר של כל אזורי התצוגה (חוץ ופנים) ושל המחסנים.

צוות ארץ חפץ יכין עמכם לפחות שלושה קלסרים ובהם עותק מודפס של החומר הארכיוני המפורט לעיל, עותקים של רשימות התיעודף וכל מידע שיידרש. עותק אחד יישמר אצל קב"ט הישוב, עותק נוסף יישמר בבית האוסף ועותק שלישי יופקד לגיבוי ביד יצחק בן-צבי.

4. היערכות בבתי אוסף ובתצוגות: עבודת משלחות ההצלה והמיגון וסיוע מרחוק

4. א. שלבי המיגון והפינוי:

4.1. א. תיאום משלחות:

צוות ארץ חפץ יהיה בקשר לתיאום משלחת לבתי האוסף, יוגדרו צרכים מדוייקים עבור כל מקום לפי סוג האוסף, מיקומו ומצבו ולפי זה ייקבע הרכב המשלחת והיקפה. (הצוות יכלול רשמים, משמר, וכו').

יישמר קשר ישיר ורצוף בין צוות בית האוסף וצוות יד יצחק בן-צבי האמון על ניהול המערכת. לצד ההנחיות לעבודה ותיעודף במערכת האשמו"ר, נקיים הערכות מצב ובמידת הצורך יצא צוות מצומצם שסייע לצוות בית האוסף באריזה, מיגון ופינוי חפצים מן האוסף לפי רשימת התיעודף והתנאים בשטח.

צוותי ארץ חפץ יכינו ערכות שיישלחו לבתי האוסף לאחר תיאום ולפי הצורך וכן יוכנו חומרי אריזה ומיגון לפעולות הצלה בשטח.

4.א.2. מרכיבי העבודה:

- יש להסיר מהתצוגה פריטים לפי רשימת התיעדוף שהכנתם.
- פריטים העלולים להינזק מנפילה מהמדף יש לפנות מן התצוגה, לעטוף ולאחסן במקום מוגן.
- יש להרחיק ולאחסן במקום בטוח כל פריט הממוקם בקרבת חלון. יש לוודא איטום חלונות והגנתם מנזקי הדף.
- תצוגות חוץ יתועדו ויבדקו האפשרויות להגן עליהן.
- במידת האפשר, יש להרחיק ולאחסן במקום בטוח כל פריט המוצג תחת גג שאינו עשוי מבטון מזוין.
- יש להסיר ולאחסן במקום בטוח מוצגים בעלי ערך מיוחד, בהתאם לתיעדוף שנעשה באשמו"ר לשיקול דעת האוצר.
- מקום מוגן למוצגים ייחשב כל מקום העומד בהנחיות פיקוד העורף להגנה על בני אדם.
- בעת אחסנת מוצגים בקומת מרתף או במבנים מתחת לפני הקרקע יש לדאוג שהפריטים יונחו בגובה 15 ס"מ לפחות מעל פני הרצפה.
- פריטים בעלי ערך גבוה במיוחד יפונו זמנית באופן מסודר למרחב המוגן.

4.ב. רצוי שמקום האחסון הזמני יעמוד בתנאים הבאים:

- הגנה פיזית סבירה מפני פגיעת טילים/פצצות/פגזים.
- ללא מעבר של צינורות מים, ניקוז או ביוב.
- ללא חומרים דליקים, נפיצים, מחמצנים או קורוזיבים.
- לא בקרבת מקור חום העולה על 24°C .
- לחות יחסית נמוכה מ-55% במידת האפשר.

נהלים ופעולות הכנה לשעת חירום לבתי אוסף בסטטוס (ב) ו(ג)

בפרק זה יתוארו הפעולות המקדימות שעל כל בית אוסף לנקוט בימים אלה כהכנה לשעת חירום והנחיות לנהלים שעל כל בית אוסף להתאים לתנאיו שלו.

1. היבטים ארגוניים

- בפרק זה מוצע סדר פעולות להתנהלות בשעת חירום שיש להתאימו לבית האוסף שלכם, ושיכלול תוכנית חילוץ ומיגון למצבים שונים. לפניכם הנחיות לביצוע הערכת מצב ופעולות למניעת החמרת המצב; הנחיות למתן מענה לסיכונים שזוהו; הנחיות חלוקה לקטגוריות והדרכה להערכת הסיכון לפי המצב המשתנה.
- יש ליצור קשר ישיר עם הקב"ט, כיתת הכוננות או הרשות המקומית כדי שבזמן חירום ניתן יהיה ליצור עמם קשר, ולקבל דיווח על מצב בית האוסף במקרה של פינוי. יש לקיים סיור, דיון והערכה בבית האוסף עם צוות הביטחון או כוחות החירום במידת האפשר ובהקדם.

רשימת קשר ומגננה

צוותי ארץ חפץ ייפגשו בזום בתדירות גבוהה כדי ליישם את כל ההנחיות המפורטות במסמך זה. תיפתח קבוצת ווטסאפ למיזם ארץ חפץ ויעמוד לרשותכם מענה שיקשר ביניכם ובין אנשי מקצוע.

מומלץ לפתוח קבוצת ווטסאפ של צוות בית האוסף כאמצעי תקשורת מהיר, ולכלול בה את בעלי התפקידים הרלוונטיים בחירום.

יש להחזיק רשימות אנשי קשר חיצוניים בחירום (צוות תומך) למקרים שתידרש בהם קריאה לגופי החירום וההצלה (משטרה, כיבוי אש, מד"א). עותק מרשימה זו יישמר בתיקיית הדרייב של בית האוסף במיזם ארץ חפץ. נוסף על כך, יש להכין מראש רשימת אנשי מקצוע זמינים כגון שרברבים, חשמלאים, מומחי מיזוג אוויר ומשמרים חיצוניים המכירים את בית האוסף, כדי להזעיקם בלא דיחוי אם יתעורר הצורך.

2. הכנת בית האוסף בעת התראה על סכנת טילים

הכנת המבנה, תשתיות, צוות וציוד:

- יש לוודא שמצב ציוד הכיבוי תקין ולבדוק שהגישה אליו חופשית ללא מכשולים.
- יש לוודא שקיימים ערוצי קשר בדוקים ובטוחים עם צוות בית האוסף ועם השומרים.
- יש לדאוג לשמירת תוכנית בית האוסף ורשימת המוצגים במקום בטוח מחוץ לבית האוסף.
- יש להרחיק מבית האוסף או מסביבתו חומרים דליקים או נפיצים.
- יש לאתר ולסמן את ברזי המים המזינים את המערכת בבית האוסף.
- יש לוודא שלמבנה קיים ניקוז ושפתחיו אינם סתומים.

- יש לצפות את חלונות הזכוכית בריעת פלסטיק בעובי של 100 מיקרון למניעת פיזור רסיסים במקרה של התנפצות הזגוגיות.
- יש לוודא שבבית האוסף קיימת ערכת עזרה ראשונה מצוידת כהלכה.
- יש לוודא שמותקנים אמצעי נעילה סבירים למניעת פריצה. אם אפשר, רצוי להחליפים במנגנונים חדשים ולהפקיד את המפתחות אך ורק בידי אנשי בית האוסף. מומלץ לסמן את המנעול בסימן סמוי ולמסור אותו לשומרים, לאנשי הסיור ולמורשים בכיתת הכוננות. בבתי אוסף המצויים בקטגוריה (א) יש לוודא כי מנגנוני הנעילה תקינים ופועלים.
- אם יש אפשרות, כדאי להתקין מצלמה הנשלטת מרחוק (מומלץ לאוספים המצויים בבתי פרטיים).
- יש לבקש את עזרת כיתת הכוננות או אבטחת הישוב בסיור בסביבת בית האוסף ובעדכון תדיר על מצבו.

נקווה לימים שבהם מסמך זה יצהיב בארכיון ככלי אין חפץ בו –
ובניתיים פנינו אל ארץ חפץ.

חלקי עבודת קיר מעשה ידי ליליק שץ. מפגש הנבטים, מצפה רמון. באדיבות בית שץ.

זאב רבן, תמונת קרמיקה "וגר זאב עם כבש" באדיבות משפחת דורון

**אל
חפז**
אוספי מורשת בישראל

**אל
חפז**
אוספי מורשת בישראל